

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
i Wojskowej Służby Polei.
37-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

es meza:

R. HENRY STASIKOWSKI
3053 GLOUCESTER

USA

++

fot. (ksero)

jest to →

AK
W-wa
Powst. Warsz.
obwlanien

URBANOWICZ

Józefa
Tamara

lv° Staniszevska

llv° Stasikowska

ps. "Józefina"

2906/IVSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — URBANOWICZ Józefa

r. 2006/105K

✓ I/1. Relacja ✓ k. 2, s. 1-4

✓ I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 6, s. 1-10

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

✓ IV. Korespondencja ✓

V. Nazwiskowe karty informacyjne —

VI. Fotografie ✓ ksiero 15st.

I/1. RELACJA

- Relacja dotycząca Józefy Urbanowicz sporządzona przez W. Juszkiewicz - Kamińska, 1989, wkps (kopia), k. 2, s. 1-4 (dwa egz.)

Siostka Józefina

I/1/1

W doleżnym Łukaku nad Bugiem, 3 listopada 1913 roku, przyszła na świat Józefa Tamara. Była trzecim dzieckiem polskich szlachciców - Mamerta i Jadwigi z Wasilewskich, Urbanowiczów. Rewolucyjny czas w Rosji mnożył szramy tej rodziny, aż nie stało z niej nic. Została sierotka dzieci - sierot.

Wtedy wzięty ułósy wygnany, umęczony ale wolny wyjeżdżał wspominał się o wiele polskich sierot. Zostały przepięknie do Polski w 1922 roku. i rozlokowane, między innymi i w niej, w różnych schroniskach i domach opieki Polskiego Państwowego Dziecka.

Przepracowane rodzinnego Urbanowiczów powoli kolekcjonowało się i starcie zaczęło pomagać młodszemu.

I tak Tamara, po skończeniu szkoły średniej i powściągliwej pracy w Łukaku nad Bugiem, przeniósł się do Warszawy w 1936 roku.

Podjęła pracę urzędniczą w Biurowym Głównym i zajmując się najmłodszymi dziećmi, ludźmi. Była jej do szczytnym Wawrzyniakiem, którego kochała w 1939 roku.

Wychwała II wojny światowej, obżęenie Warszawy, wzięła Tamara w miesiąc pomocy naszym.

Skazany czas okupacji straciła jej do wyjeżdżenia do Łukaku. Pełniła - morską Polskiego Państwowego Dziecka, która kamień w 1942 roku.

Podjęła pracę w Biurowym Paryskiej, prowadzonej przez Łukaku med. - Szankiewiczą i J. Żelewskiego. Współpracowała również w PCK i w samodzielnym podziemiu ZISZ - AK.

(To ona i in. J. Żelewska wzięły czas z medykamentami m.in. do delegowania, które potem wyjeżdżały do Kampinowa - W. Kam.)

11/2

Kiedy dwudzieta została aresztowana przez Niemców i przewieziona na Skaryszewskiej, Tamara uwolniła siostrę przy pomocy sęgr. p. Marynowskiej Zmudzkiej, która wezwała ^{dużym} ~~1/2~~ 1/3 poster uweznienie siostry na Smolnej.

(Tam spotkałam Witkę - moją przyszłą przyjaciółkę - W. Kam.).
Ważnym wydarzeniem w życiu Tamary był poślubny ślub, który zawarto w kosiele Sis. Kupca, 25 września 1942 r., z zaangażowanym w konspirację imię był. Henrykiem Stamiskowskim. Mieszkanie Tamary przy ul. Senatorskiej było jedynym z miejsc jego stałe i niemiernego pobytu. Wiosną 44 roku został ~~z~~ aresztowany, wywieziony do obozu koncentracyjnego w Stutthofie jako gołota i zamordowany.

Przyjechał wraz z wielką próbą - 1 sierpnia 44 roku wybuchła Powsta-
nie Warszawskie. Tamara, pseudonim „Josephina”, zostaje komen-
dantką trzech patroli samkarowych, 3 kompanii wyposażenia
„Bartkiewicza”, wartowniczych w śródmieściu; potem kompanii sam-
karowej - I gosp. „Porkan”, nr. 1139.

(O tym wiem już z dokumentów, bo wiem ostatni raz widziałam
Tamarę 30 lipca 44 r., kiedy z ~~Witką~~ „Lubią” wyjechałem
do Polkowice Turb., aby dostarczyć materyały piel. dypl. Kazimierz
Szymajskiej, zam. przy ul. Pol. 40 - W. Kam.).

Wielkiego października, po 62 dniach bohaterkich walk pow-
stanców i dniu dniach pertraktacji słowotwórcy PK z Niemcami,
umogocnia ludność guszcza Warszawy. Siostra „Josephina” idzie
wraz z robotniczymi oddziałami polskimi, i innymi, do mie-
nieckiej niewoli - Oberlanger XI f, Niederlanger V, z numerem 47459.

12 kwietnia 45 roku, po wyzwoleniu przez Aliantów, wstępuje
do I Polskiej Dywizji Pancernej. Przydzielona do PW SK pracuje
jako pielęgniarka obozowa, potem siostra przełożona

sympłota Kępczowego, do maja 1947 r.

II/13

Kiedy siostrzyczka wraca do Anglii, Tamara również tam jest i kontynuuje swoje zajęcia.

30 marca 1953 roku wyjechał ponownie samozw. za Henryka Stankowskiego, polskiego pamocznika. W dwa lata później wyjeżdża do USA, do Detroit. To okazało się skromne, a skromne kobiety stopniowo opamiętuje nieustępliwa gwiazda, a mąż staje się jej solą, wspierającym punktem.

Kiedy siostry odnajdują się wreszcie, Tamara nie ma siły, aby wrócić do Polski. Ludmiła, po równie ciężkich przeżyciach po stracie męża, decyduje się w 1956 roku na wyjazd do USA, wraz z 8-letnią córeczką, Świątką. Niedługo cieszy się sobą.

Po kilku miesiącach Tamara umiera.

Dotarła na samą, ale z jakże pięknymi wspomnieniami życia - Rozkazem-Nr. 28 K.O. 15-wa Ak, zastąpiła odznakami Krzyżem Niezłomnych.

- Rozkazem-Nr. 30 K.O. 15-wa Ak, we wrześniu 44 r. otrzymała stopień podporucznika.

- 23 września 46 r. zastąpiła wyróżnioną pamiątkową odznaką Armii Krajowej nr. 1150.

Ostatnim projekcją siostry „Józefiny” był „Związek Inwalidów Wojennych PSL” (leg. nr. 68, wyst. 6 VI 52 r., w Londynie).

Post scriptum

Czy projekcją ostatnią? Śmiało twierdzić, że ostatnim „projekcją” miała być zamieszczenie tego wspomnienia o siostrze „Józefinie”, może nieudolnie skreślonego przez mnie, ale prawdziwego, w książce - słowniku biograficznym

5. I/1/4
Kobiet Polskich, w omówienie do książek o Bronisławie Wa-
sarskim, w Historii Polskiego Pełnomocnictwa i Polskiego
Czerwonego Krzyża.

Wspomnienie powyższe skierowa-
na pamięć tej, która była
jednym z moich węzłów do
maszadonama

27 grudnia 1989 r.

piel. dypl. Wacława Juszkiewicza Kamińskiego
zam. Polaków Tyb ul. Wąsoka 43/42 m 63
// B. żołnierze SGP-zwz-AR, Izraelczycy i
samotniczka WSK-AR - Inspektorat Prokur
Tyb, Okręg Łódź - Wkam. //

P.S. Dągnięciu dokumentów wraz z powyższym wspomnieniem
odwrócić miżowi i p. Tamary Urbanowicz-Strasikowskiej,
zam. w Detroit-USA.

Wkam.

dnia 27 XI 1999 roku przesłałam powyższe wspomnienie
do Archiwum Tomaszkiego AR w Toruniu, wraz
z kopiami dokumentów i p. J. Tamary Urbanowicz-
Strasikowskiej.

Wacława Juszkiewicza -
- Kamińskiego.

I/2. DOKUMENTY (sensu stricto) dot. relatora

- Zaświadczenie świadka d-cy 3 komp. zgrup. „Bartkiewicza”, 1945, rkps (kopia) k.1, s.1
- Legitymacja Polskich Sił Zbrojnych [w 1293/P.G.], 1946, mpś (kopia) k.1, s.2-3
- Oświadczenie świadka D. Czachórskiej (mpś, rkps (kopia), 1946, k.1, s.4
- Legitymacja odznaki Pamiętkowej AK, 1946, mpś (kopia), k.1, s.5-6
- Legitymacja Zw. Inwalidów Wojskowych Polskich Sił Zbrojnych, 1949, mpś (kopia), k.1, s. 7-8
- Dane o służbie wojskowej, Hayes 1956, mpś (kopia), k.1, s.9-10

I/2/1 Kewstet 13. IV. 45

Zaswiadczenie

Zaswiadczenie, iż ppor. Urbanowicz Józef Tomasz pseudo „Józefina”
materiał do korespondencji wojsk. org. K.P.N. (P.Z.P.)
w Powstaniu Warszawskim brata ludzi od dn. 1. VIII. 44. w szeregach
A.K. w 3 komp. zgrupowanie „Bartkiewicza” pełniące funkcję
komandanta sekcji sanitarnych. Szeregów N. 28. K.O. H-wa
A.K. nadano odznaczenie Krzyż Walki. Stopień oficera
otrzymano w szeregach N. 30. w m. Wroścu 1944. K.O. - H-wa.
Zaswiadczenie wydaje się w celu uznania stopnia oficera
w szeregach K.O. H-wa. A.K.

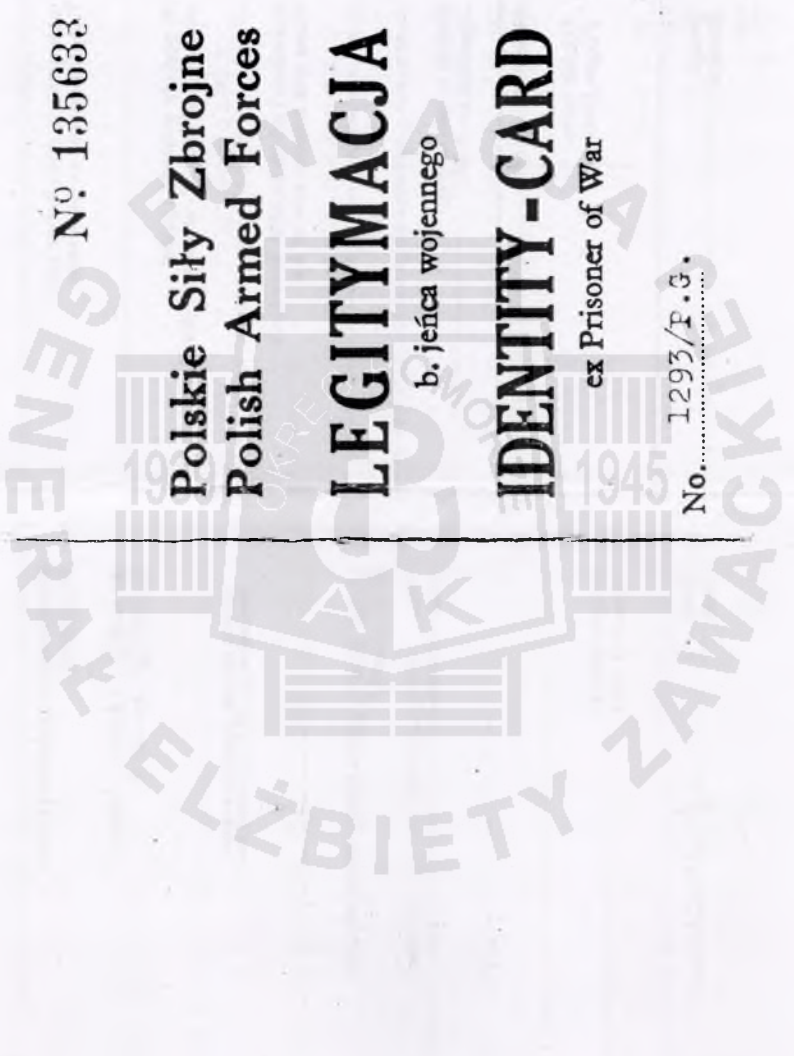
Wierzytelność podpisu kpt.
Lechiana Świerdowski

D-ca 3 komp.
zgrup. „Bartkiewicza”
Walczyk
kpt.

K. Karpel

I/2/2

N° 135633

Polskie Siły Zbrojne
Polish Armed Forces

LEGITYMACJA

b. jeńca wojennego

IDENTITY-CARD

ex Prisoner of War

No. 1293/P.G.

Nazwisko <i>Surname</i>	Urbałowicz	Podpis Ofic. Kont. <i>Signature Cont. Office.</i>	<i>Michalski</i>
Imiona własne <i>Christian Names</i>	Józefa-Tamara	MICHALSKI MJR	
Data i miejsce urodz. <i>Date and place of birth</i>	3.XI.1913	Data <i>Date</i>	28.VI.46
	I r k u c k		
Wyznanie <i>Religion (option.)</i>	Rzym.-kat.		
Stopień wojskowy <i>Rank</i>	podporucznik		
Pieczęć Of. Kont. <i>Stamp Cont. Office.</i>			

Numer Jeniecki 47459
P.W. Number

Wehrkreis

Obóz Jędców Woj. **NIEDERBAREN V**
P.W. Camp (Miejsce I No.) (Place and No.)

Obóz pracy **Labour Camp** (Miejsce I No.) (Place and No.)

Rodzaj i miejsce zatrudn. w czasie niewoli
Place and occupation as P.W.

Rocznik poborowy
Coning. (for conscr. pers.)

Ostatni przydział wojsk. specj. **A.N.**
Peace establishment

D-**two** Komp. Sanit. I Gos.
1159 "Perkum" -rtka

Zawód w życiu cyw. **pielęgniarka**
Usual trade or profession **dyplomatowa**

Jakie posiada dokumenty osob.
Personal docum. in possession

Ile posiada gotówki i jakiej
Amount and kind of currency in possession

Nazwisko i adres najbliż. krewnych
Name and address next of kin

Podpis b. jęńca Woj.
Signature ex-P.W.

Odcisk palca
Finger print

Uwagi
Remarks

Przeprowadz. dezynfekcja dnia
Disinfected

Na rozkaz — przez — lekarza
By order of—by—M.D.

Nazw. i imię lek. (drukem) stopień,
Surname & init. M.O. (in capit.) rank

Uwagi lekarza co do obec. stanu zdrowia
M.O. remarks

Podpis lekarza
Signature M.O.

Data
Date / r.

I/2/3

I/2/4

Niniejszym zaświadczam, że w czasie powstania 1944 r. p. Urbanowicz Jozafina - Tamara, pseudonim "Jozefina" pełniła funkcje komendantki 3 patroli sanitarnych.

Dnia 30 września 1944 r, wyzej wymieniona p. Urbanowicz Jozefina otrzymała nominacje na stopien młodszej komendantki Wojskowej Służby Kobiet.

Rozkaz został wydany przez Komende Armii Krajowej Okregu Warszawa Srodmiescie z dnia 29 wrzesnia 1944 r.

SAMODZIELNY SZWADRON C.K.M.

1st Polish Armd Div MG Coy

plut. Czachorska Danuta

Czachorska Danuta plut.

Haselünne, dnia 4 lipca 1946 r.

Amierseam zgodowi podpisem

Adjutant

u cast. Gopka ppor.

J. Wisniewski ppor.

I/2/5

LEGITYMACJA
ODZNAKI PAMIĄTKOWEJ
ARMII KRAJOWEJ

3/2/6

PODPORUCZNIK W.S.K.
(stopień)

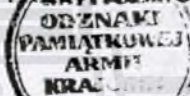
URBANOWICZ Józefa Tamara
(nazwisko i imię)

" Józefina "
(pseudonim)

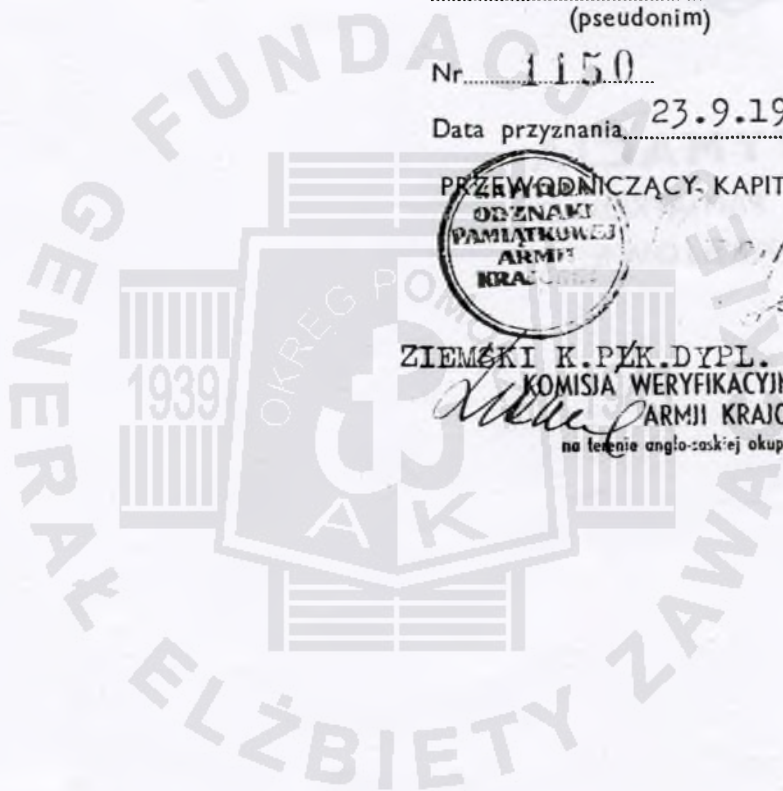
Nr 1150

Data przyznania 23.9.1946 r.

PRZEWODNICZĄCY KAPITUŁY

ZIEMSKI K.P.K. DYPL.
KOMISJA WERYFIKACYJNA ZOLNIERZY
ARMII KRAJOWEJ
na terenie anglo-coskiej okupacji w Niemczech

I/2/7

MEMBERSHIP FEES

ZWIĄZEK INWALIDÓW WOJENNYCH
POLSKICH SIL ZBROJNYCH
THE UNION OF POLISH WAR DISABLED
EX-SERVICEMEN

Rok
1952

1952	1952	1952	1952
1952	1952	1952	1952I
1952	1952	XI	1952I

Rok
1953

1953	1953	1953	1953
1953	1953	1953I	1953I
1953	1953	XI	1953

Rok
1954

1954	1954	1954	1954
1954	1954	1954	1954I
1954	1954	1954	1954

LEGITYMACJA
MEMBERSHIP CARD

No. 68.....

I/2/8

Nazwisko Surname Stasikowska

Imię Christian Name Józefa Tamara

Data urodzenia Date of Birth 3.11.1913

Stopień wojskowy Rank por. - J.Com.

Data zwolnienia z PSZ Date of Discharge 25.9.1949

Procent inwalidztwa Percentage of disablement

Podpis posiadacza
Signature of holder

J. Stasikowska

Data wystawienia Date of issue 6.6.1952

Data przyjęcia do Związku Date of Admission 31.5.1949

Prezes Chairman *Armiejscy*

Odnaczenia Decorations KW.

Tel.: Hayes 3831.
Ext. 113 & 120

THE WAR OFFICE RECORDS CENTRE (Polish),
Bourne Avenue,
Hayes,
Middlesex.

CONFIDENTIAL

Ref.: Polish/772(WOFC)

7 December, 1956.

Dear Madam,

In reply to your recent letter, the following are the particulars of the military service of:

Polish/772 Junior Commander (W.A.S.) Jozefa STANISZKOWSKA

born on 3rd November, 1913 at Trknick, Russia

parents: Hamert URBANOWICZ and Jadwiga (maiden name not recorded)

Marital status (while serving): married to Henryk STANISZKOWSKI

Nationality: Polish

Religion: Roman - Catholic

Civil occupation (prior to Army Service): Registered nurse

Service with the Polish Forces under British Command:-

from 5th September, 1945 (Germany) to 26th May, 1947.

Service with the Polish Resettlement Corps: ~~XXXXXXXXXX~~ on 27th May, 1947
Commissioned

relegated to:

Class "W" Reserve on - - -

Unemployed List finally discharged on 30th March, 1949
- relinquished commission (honourably discharged)

Former Service and History:-

Attended a nursing school in Warsaw, Poland: 1939-1942.

Member of the Polish Home Army (Underground), took part in Warsaw Rising: 1.9.1942 - 4.10.1944. P.W. in German captivity in Germany: 4.10.1944 - 12.4.1945 when liberated by the Allies. Joined the Polish Women Auxiliary Service attached to 1 Polish Armoured Division in Germany on 5.9.1945. Employed as Ward Sister and Matron in military hospitals on the Continent till May 1947. Arrived in UK on 20.5.1947 and continued her service in this country until relinquished commission as above.

1/2/59

Medals and Awards:-

Polish: Cross for Valour (1944)

Remarks: (1) She was appointed in the Polish Home Army as 2nd Lieutenant
w.s.f. 1.10.1944.

(2) Her record and services were satisfactory.

I/2/10

Yours faithfully,

Ball

Mrs. Jozefa Stasikowska,
(formerly Staniszezewska),
15 Earlsfield Road,
LONDON, S.W.18.

P.S.F. 31.
30960 Q 14.55

MM

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

1.dz.0184/WSK/2000

Pan Henry Stasikowski
3053 GLOUCESTER

Szanowny Panie,

W listopadzie br. od p. Waławy Juszkiewicz z Piotrkowa Trybunalskiego otrzymaliśmy Jej wspomnienie na temat Pana śp. Małzonki, Józefy Tamary Stasikowskiej. Na podstawie tego materiału założyliśmy na nazwisko śp. Małzonki teczkę osobową (nr inw. 206/WSK), która weszła do zasobu naszego archiwum.

Bylibyśmy jednak bardzo wdzięczni gdyby mógł Pan napisać na temat Żony relację według załączonego schematu. Może też jest Pan w posiadaniu jakichś dokumentów potwierdzających służbę wojenną Pańskiej Małzonki, jeżeli tak bardzo prosimy o przysłanie ich do naszego archiwum — stanowiłyby one doskonałe uzupełnienieteczki osobowej Małzonki, będąc jednocześnie wiarygodnym źródłem historycznym do badań naukowych.

Z wyrazami szacunku
K. Minczykowska
Katarzyna Minczykowska
Kierownik Archiwum WSK
przy Fundacji „Archiwum Pomorskie AK”

zał.:

- 1/ Informacja nt. fundacji
- 2/ Schemat relacji WSK
- 3/ *Powstanie i działalność Memoriału*
- 4/ Informacja wydawnicza

Piotków Tyb. 27. XI. 1999 r.

Wpłynęło dnia 24. 11
Licz. 3325 / 454 / 99

Szanowna Pani!

Ponownie piszę do Pani i całej Fundacji oraz proszę o wspomnienie o s.p. Jósefinie Tamarze Ubarnowicz - Stasiłowskiej. Albo poprzez rozmowę z Panią, przez telefon, albo w poproszonym liście, mówiąc, iż mam takie opracowanie.

Tamarę poznałam w czasie wstępu w Warszawie, kiedy rozpoczynałam naukę przedszkolną w szkole przy ul. Smolnej 6. Była starszą siostrą mojej koleżanki Halki - Ludmiły Ubarnowicz, potem moją serdeczną przyjaciółką.

Przesyłam kopię wspomnienia o siostrze "Jósefinie", które napisałam już dość dawno, kiedy w kraju nie było "kafelka". Przesyłam do Stowarzyszenia Rosjanków Warszawskich na Skrug 2, w Warszawie, ale żadnej odpowiedzi mi nie otrzymałam. Trwało to miesiącami w Kramie Pek w Piotrkowie Tyb., gdzie mieszkałam. Przesyłam do Pani skąd, może jeszcze wykonasz. Zakończ w tym, że skoro wykonano mi dość wiele lat, że to serdecznie przepraszam. Podaję natomiast ostatni adres mojej Tamary w USA (bo moja Halka, jej siostra, też już nie żyje):

Mr. Henryk Stasiłowski, 3053 Gloucester
Sterling Heights, Michigan 48310, USA.

Może będzie potrzebna skontaktowanie się z nim, aby, myśląc, że należy się poprosić, bo jest dość wielkim człowiekiem.

Dołączam również kopię mojej legitymacji S.Z. i P.K., jako uzupełnienie mojej życiorysu

z pozdrowieniem pozostaje i modląc się o zdrowie Pani i członków Fundacji
Waleria Komarńska

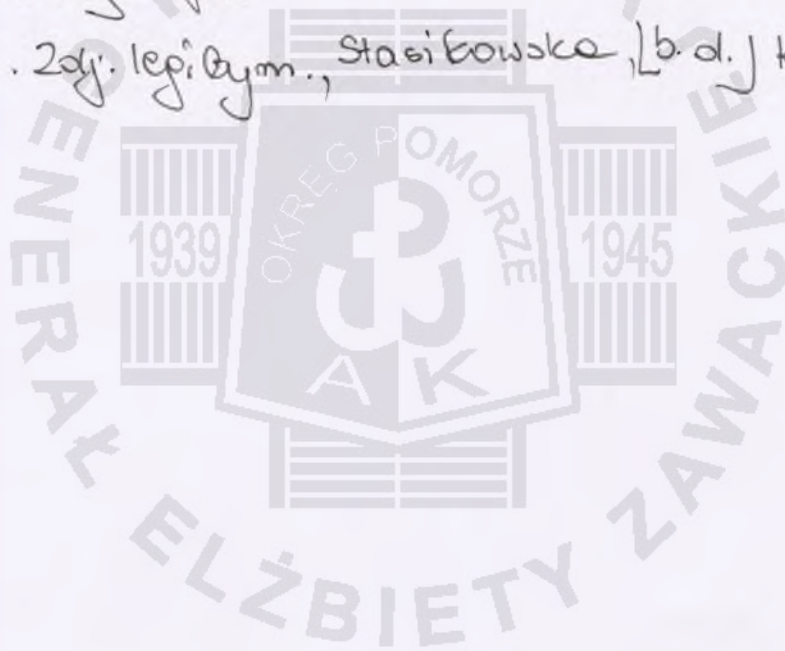
T. 2006/WSK

AK
W-WO
Powst.
W-sława

URBANOWICZ Józefa Tamara
I v^o Staniszevska
II v^o Stasiowska
ps. „Józefina”

VI. Fotografie

1. Zdjęcie: lepiącym., Stasiowska, l.b. d. | ksero, s. 11

No. ...6.8.....

Podpis posiadacza
Signature of holder

J. Stasińska

Data wystawienia
Date of issue

6.6.1952

Prezes
Chairman

Stasińska

Nazwisko
Surname

Stasińska

Imię
Christian Name

Józefa. Tamara

Data urodzenia
Date of Birth

3.11.1913

Stopień wojskowy
Rank

por. - J. Com.

Data zwolnienia z PSZ
Date of Discharge

25.9.1949

Procent inwalidztwa
Percentage of disablement

Data przyjęcia do Związku
Date of Admission

31.5.1949

Odnaczenia
Decorations

KW

URBANOWICZ Józefa

